

תלמודו בידו

דף לה עמוד ב

[א] האם אתרוג של תרומה טהורה כשר למצוה לכתחילה, ומדוע ?

[ב] נטל אתרוג של תרומה טהורה, האם בדיעבד יצא ומדוע ?

[ג] נטל אתרוג של דמאי האם יצא, ומדוע ?

[ד] באלו אופנים אתרוג שעלתה עליו חזוית נפסל ?

[ה] מהי הפטמא של אתרוג, ומה הדין אם ניטלה ?

[א] הדין: לכתחילה לא יטול.

הטעם: 1. שמכשירו לקבל טומאה ושרגילים היו לשים אגד הלולב במים, והאגודה תיגע באתרוג, ואסור לגרום טומאה לתרומה, שנאמר "משמרת תרומותי".

2. שמפסידו מחמת משמוש הידים בקליפה החיצונית, והיא נמאסת ונפסדת. לכן אם קרא שם תרומה על האתרוג חוץ מקליפתו, כשר לכתחילה.

[ב] יצא. כיון שיש בו היתר אכילה לכהן [וישראל יכול להאכילו לבן בתו הכהן]. ויש בו דין ממון, שכהן [או ישראל שקנאו מכהן] מקדש בו אשה, והיא תמכרנו.

[ג] בית הלל: יצא. שהרי דמאי ראוי לעני [סמכו חכמים עבורם שרוב עמי הארץ מעשרים]. והואיל ואם יפקיר בעל האתרוג את נכסיו יהא עני, נחשב "לכם" מעכשיו. **בית שמאי: לא יצא.** כיון שדמאי אסור אף לעני, ועל כן אין בו היתר אכילה.

[ד] 1. עלתה על חוטמו [בעובי גבהו] ואפילו במשהו. **2.** עלתה על רוב האתרוג. **3.** עלתה בשנים או בשלשה מקומות. ואפילו שזהו מיעוטו, משום שנראה כמנומה.

[ה] רבנו יעקב: זהו העוקץ שבראש האתרוג, ואם ניטלה פסול. [וכן עיקר לרש"י] **רבנו יצחק הלוי:** זהו העוקץ שבזנב האתרוג. ואם ניטל מה שמחוץ לאתרוג כשר. ואם ניטל החלק שנכנס בגומת האתרוג, פסול משום שהאתרוג חסר.